

Vöröskéry Dóra

A SZERENCSEGYÁR

– Még egyszer kérem önöket, hogy senki se maradjon le! – ripakodott a csoportvezető a tömeg után poroszkáló nyugdíjasokra. Álszakálla tompította a hangját, és dühösen lóbálta a bödön műanyag aranyat, akár Piroska a kosarát. – Cserélik a kamerarendszert, ezért figyeljenek az útban lévő létrákra! Át ne menjenek alattuk, a végén még hétvényi balszerencse szakad a nyakukba! – nevette. – Jöjjenek, jöjjenek! Együtt jöttünk be, együtt mozgunk, majd ugyanígy távozzunk. A gyár kész labirintus, ezért komolyan óva intek mindenkit a kóválygástól – rázta figyelmeztetően a mutatóját.

– Miért? – kotyogott közbe egy óvodásforma kisfiú pokémonos pólóban, világító sportcipőben. Kék kardigánjának cipzárját épp csak annyi időre vette ki a szájából, míg feltette a kérdést, majd újból rágcálni kezdte, a válasza már nem is figyelt. Sosem értettem, miért engednek be ide gyerekeket.

– Egyszer volt egy általános iskolás látogatás, és két gyerek elbújt a szerverparkban. Elszaladtak, biztos azt gondolták, hogy jó hecc, de később nem találták a kiutat. Három nap múlva lelt rájuk a karbantartó, de csak azért, mert megnyomták a gombjaikat – mesélte a csoportvezető.

Hatásosabban is előadhatta volna a történetet, hosszú, drámai szünettel, vagy egy kis túlzással: az a három nap lehetett volna nyolc is, beszélhetett volna a szülők kétségbeeséséről és a társadalom kollektív megrendüléséről, de valószínűleg most ismételte el két-zredjére, ezért elnéztük neki. A hallgatóság viszont kiváló volt, csupa birka, a lapos tájékoztatás nem akadályozta a vég nélküli *hűűűt meg ááát*. A legtöbben annyira izgatottak voltak a gyárlátogatás pusztá lehetőségétől, hogy ha a csíkos, zöld harisnyát viselő férfi azt mondta volna, hogy az alma fán terem, azt is akkora lelkesedéssel fogadják, mintha legalább a pi utolsó számjegyét közölné.

– Miért? – ismételte a kicsi fiú.

– Mit miért? – értetlenkedett a csoportvezető.

- Miért? - kérdezte megint a gyerek, de már arra sem vette a fáradságot, hogy a cipzárt kivegye a szájából. A koboldnak öltözött férfi a fiú kezét szorongató nőre nézett, de úgy tűnt, ő nem akart a segítségére sietni, így egyszerűen figyelmen kívül hagyta a gyermeket.

- Itt meg is ragadnám az alkalmat, hogy ismertessem a gyár legfőbb szabályát: a rendszert hosszú évtizedek alatt kikísérletezett algoritmusok vezérlik, melyek garantálják az egyenletes, tökéletesen elfogulatlan működést. A manuális működtetés tilos, vagyis senki gombját nem nyomjuk meg, kivéve, ha hatóság utasít rá, ha igénybe veszik a prospektusban szereplő szolgáltatások valamelyikét, valamint természetesen, ha részt vesznek a maihoz hasonló gyárlátogatáson. - Az utolsó mondatot hatalmas ováció fogadta, a kobold biztatásképp még hegyes füléhez is emelte a tenyerét, mintha valami rocksztár várná a tapsvihart a legnépszerűbb száma után.

A Szerencsegyárba életében egyszer léphet valaki, sorsolás útján. Jobban vágyott, mint Mekka, trendibb, mint a Wonka-gyár. A rendszer lottószerűen működik, közjegyző jelenlétében kiköp a sorsológép egy nevet, aki kísérőjével részt vehet a körbevezetésen. Mira, középiskolai barátnőm egy volt az e havi szerencsések közül. Még csak harminckét éves, mégis eljuthatott ide. Először a férjét, szülei egyikét vagy valamelyik gyermekét akarta magával hozni, de tekintettel a régi szép emlékekre meggondolta magát. Természetesen elképzelhető, hogy a lelki terror - melynek során emlékeztettem, mennyi mindent tettem érte az elmúlt tíz év alatt, hogy nélkülem most egészen biztosan nem tartana itt, és megbocsátom, amiért hátrahagyott engem - is közrejátszott ebben, de hát magára vessen, aki ilyen gyenge személyiség.

- Olvastad, milyen csodás szolgáltatásaik vannak? - lelkesedett Mira, miközben az előbb említett prospektust bújtá. Könnyű is az olyannak, akinek mindenféle gépek az ölébe ejtik a lehetőségeket. - Bár igazán borsos az áruk. - Kibaszott drágák, így mondják a normális emberek, több gyűlölettel, irigységgel és vággyal persze. - Ezt hallgasd: csodaballagás. Alapozza meg csemetéje sikeres, boldog életét már az óvodai, iskolai, egyetemi ballagáson. Ajándékozzon szerencsét! Az életben való boldoguláshoz nem is kell más, csak három gombnyomás. Három gombnyomás 5000 dollárért? Ki sincs írva az ára forintban! Nagyon sok lehet. De nézd, vannak pénztárcabarát ajánlatok is, milyen kedves tőlük, hogy gondolnak a kevésbé tehetősekre.

- Hölgyeim, a szabályok önökre is vonatkoznak! - kiáltott hátra a csoportvezető. Reméltem, hogy az arany szegély dörzsöli a bőrét.

- Elnézést - mondta Mira, majd gyorsan felzárkózott. Mindig ilyen volt, a szabályokat mérlegelés nélkül betartotta, gyakran bocsánatot kért, ráadásul komolyan is gondolta. A szülei tehetősek voltak, férjnek egy később befutott vállalkozót választott, de a saját szekere is jól ment. Szép volt, okos, tehetséges. Az élete olyan gusztustalan forгатókönyv szerint alakult, mint ami a prospektusban is le volt írva: a szerencsések még szerencsésebbek lesznek. Mi, többiek pedig a partvonalról csorgattuk a nyálunkat. Anyám mindig is mondta, hogy Mira a szívével sokra fogja vinni. Én pedig a becsvágyammal még többre!

- Már közeledünk, hölgyeim és uraim, hamarosan a gombterem következik! - A tömeg ismét felmorajlott.

- Egyszer egy férfinak, amint megnyomták a gombját, csörgött a telefonja, hogy kisorsolták a kötelező biztosítása miatt, és nyert egy hibrid autót!

- Valakit meg áthelyeztek a munkahelyén Amerikába, de olyat is hallottam, hogy volt, aki öt év próbálkozás után megfogant! - sugdoltak mellettünk.

Mind ezért voltunk itt. Senkit sem érdekelt valójában a fejlesztők zsenialitása, a program összetettsége, vagy a gyár monumentalitása - ami egyébként az elkápráztatáson kívül teljesen funkciótlan volt. A vakuk villogtatását és a felületes álmélgodást leszámítva tökéletes érdektelenséggel haladt el a csoport a fényes króm- és üvegfelületek előtt, ügyet sem vetett az óriás képernyőkre vetített statisztikákra, kobold-kalauzunkkal pedig egyedül a bosszantó kisfiú elegyedett szóba, de ő is csak végeláthatatlan miértekkal. Szerencsét akartunk. Nyerni, valami jót kapni.

A csoportvezető megállt egy nyolc méter magas, kétszárnyú acélajtó előtt, és drámai szünetet tartott. Nyilván ő is ezt a részét szerette.

- Megérkeztünk - jelentette be, mire a történelmi fordulópontoktól és számadatoktól elcsigázott látogatók újra susstorogni kezdtek. - A terem legfontosabb szabálya: nem nyúlnak semmihez! - A harisnyás férfi megvárta, míg mindenki kifejezi valahogy a beleegyezését, majd folytatta: - A mappába feljegyezték a gombjaik koordinátáit, melyeket a személyes adataik alapján állapítottak meg.

- Volt már olyan, hogy valaki rossz gombot kapott? - kérdezett közbe aggdón egy nő. A csoportvezető nevetett.

- Hát persze! Így jár, aki hibás adatokat diktál be. A másik ember megrögzött szerencsejátékos volt, és nagyot szakított a potya gombnyomásnak köszönhetően. Szóval, hol is tartottam? Egyesével fogunk odamenni mindenki gombjához, majd ki-ki megnyomhatja a sajátját, egyetlenegyszer! Felhívom a figyelmüket, hogy a rendszer jelez a vezérlőteremben lévő kollégáknak, ha egynél többször működtetnék, és az igen komoly szankciókkal jár.

- Mi fog történni? - kiabált közbe egy férfi, aki nem bírta tovább várni.

- Elképzelhető, hogy semmi - válaszolt a kobold, aki biztosan vigyorgott a szakálla alatt. - Semmit nem fognak érezni, és lehet, hogy most semmi sem történik. De talán abban a pillanatban, mikor megnyomják a gombjukat, bírálják el egy pályázatukat, amiről egy hónap múlva kapnak értesítést, hogy nyert. Vagy talán a párjuk akkor bont ki egy szelet csokoládét, amivel nyernek egy nyaralást. Bármilyen csoda megtörténhet, de elképzelhető, hogy azonnal nem lesz látható jele. - A csoport izgatottabb volt, mint valaha.

- Hallottam, hogy voltak, akik megjárták a gyárral. Csak találtak egy ötforintost a földön, vagy leakciózták a második kedvenc joghurtjukat - pletykáltak az idősebbek. - Micsoda pech! Eljössz ide, és ez történik veled!

- Fontos leszögezнем, hogy mi a befektetett munkát nem befolyásoljuk, csak esetlegesen a lehető legjobb kimenetelt biztosítjuk. Nem nyerhet például lottó ötöst az, aki nem is játszik. És emlékeztetem önöket, hogy regisztrációkor aláírták a nyilatkozatot, mely szerint elfogadják, hogy fellebbezésnek a Szerencsegyár szolgáltatásai kapcsán nincs helye.

A szabály világos volt: az, hogy mekkora szerencse fog érní, a szerencsén múlik.

- Megkérném önöket, hogy sorakozzanak fel! Nem számít, hova állnak, csak legyen egy nagyjából egyértelmű sorrend, hogy ki tudjam osztani a gombjaik koordinátáit. - Természetesen mindenki elöl akart lenni. Az hagyján, hogy a vezetőnek már kiabálnia kellett a hangzavar miatt, de most még el is kezdtek tömörülni szorosan körülötte. Én és Mira csak álldogáltunk a tömegén kívül, ő szerényen, én nem, mikor

pedig végre kialakult a sor, elfoglaltuk a helyünket a legvégén. A koboldfickó ismertette, hogy A-tól Z-ig vannak szektorok, A kezd a kapu mögött, Z pedig zár a terem túlsó végén, a kijárat előtt. Mindenki kapott egy apró, nyomtatott cetlit, melyen hasonló jelölések voltak: H-864-E352, majd az első betű alapján ábécésorrendbe rendezett minket. Elkerültem Mira mellől. A gombja az S szektorban volt, hátulról a harmadik helyre kellett állnia. – Az utolsó kérésem pedig az, hogy a szülők mostantól kísérjék fokozott figyelemmel a gyermeküket, és ne hagyják, hogy bármihez is hozzáérjenek. – Mikor kísérőnk úgy ítélte, hogy kellően felcsigázta a csapatot, hatalmas karmozdulattal kitárta az egyébként biztosan önműködő ajtószárnyakat. Csikorogtak a fémfelületek, ahogy egymáshoz súrlódtak – ez is valószínűleg beépített effekt lehetett.

A sor felbomlott, mindenki látni akarta a gombokat.

- Váó!
- Ez elképesztő!
- Aztakurva!

A csoport tagjai levegőért kapkodtak, egy öregembernek pedig még egy könnycsepp is legördült az arcán. A gombterem hatalmas volt, mintha egy nagy költségvetésű sci-fi díszletei között sétáltunk volna. Mindenfelé piros fények pislákoltak, és halk, elektromos sistergés volt a levegőben. A terem kongott a lépteinktől, a kobold monológja visszhangot vetett.

– Azért villognak felváltva a lámpák, mert ha valakinek jó, akkor másnak szükségszerűen rossz. Találnak egy tízezrest, valaki elhagy egyet. Megnyernek egy úszóversenyt, valaki csak második lesz – intett a vezető a több millió világító lámpa felé.

– Ez a terem csak azért van, hogy aki befizet vagy nyer, az nyomkodja a gombját? – kérdeztem, de a férfi sértődötten felhúzta az orrát. Szemfényvesztésért, csillámporért fizetnek az emberek, hiszen a Jószerencse Zrt.-t egy szimpla szerverpark alkotja. A körülöttem állóknak sem tetszett a kérdés, Mira csak pirult szegyenében, mert azzal, hogy ő hozott ide, a cinkosommá vált. Az egyik vénasszony még meg is kérdezte, hogy akkor miért vagyok itt. – Hát nem egy leértékelt joghurtért.

Mikor túljutottak a kérdésem okozta sokkon, újult erővel lelkesedhettek a gombokért. Néhányan remegő ujjal nyomták meg, mintha

akkor dölne el a hátralévő életük. Volt, aki halkán imádkozott, hogy az édesapja gyógyuljon meg, más pedig tízszer elmormolta, hogy befutott színész akar lenni, mintha valami kívánságkút előtt állt volna.

- A gombok egyébként újrahasznosíthatóak. Nem bővítjük folyamatosan a gyárat, ha valakinek végleg kialszik a gombja, vagyis elhalálozik, akkor azt egy izzócsere után újra működésbe hozzuk. A gomb alanyi jogon jár az állampolgároknak. A rendszer által nem szabályozott szerencse érhető okokból illegális – folytatta a mesét a kobold. A nyáj figyelme természetesen kizárólag a pislogó fényekre korlátozódott. – Talán úgy tűnhet, hogy némely gombok folyamatosan világítanak, ám ez csak illúzió, mint azt a séta közben többször is hangsúlyoztam, a rendszer tökéletesen igazságos. – A többször hangsúlyozott dolgok valahogy mindig gyanússá váltak. – Apropos, szerencsefolyósítás! Már tárgyalnak róla, hogy a szerencsemegvonást akár a büntetés-végrehajtás részeként is használják. Ha valaki például nem tudja megfizetni a bírságát, lekapcsoljuk a gombját egy meghatározott időre. Olcsó, hatékony megoldás – nevetett a kobold, aki szerencsehozó varázslény helyett sokkal inkább tűnt rosszindulatú kerti törpének.

Végre az én gombomhoz értünk. K sor, végeláthatatlan szürke elemek, mindenhol piros lámpák. Azt hittem, érezni fogok valamit, ahogy közeledem hozzá, egyből ki fog tűnni a többi közül, vagy jelez a hatodik érzékem, de a gombom ugyanolyan fájdalmasan piros és gömbölyű volt, mint az összes többi. Megnyomtam, és semmi sem történt.

Biztos valami csodás dolgot kapsz majd! – Írta sms-ben Mira. Nem mert odajönni hozzám.

Pontosan így terveztem én is, bár sosem hittem abban, hogy az emberrel csak úgy történt volna bármi is. Kivéve talán a barátnőmet, akit annyi jóval halmoztak el az égiek, hogy előző életében biztosan lassú mártírhalált halt. A táskámban szigszalag és olló volt, nem tudtam, hogy lesz-e esélyem használni őket, csak abban voltam biztos, hogy ha igen, akkor élek a helyzet adta lehetőséggel. Nekem is jól jönne már egy kis extra szerencse.

Mira megnyomta a saját gombját, szerényen és óvatosan, mire máris pittyent a telefonja, hogy megszavazták a szülői munkaközösség elnökének. Ezt a nyűgöt megtiszteltetésként élte meg, üdvözült mo-

sollyal pillantott felém, hogy osztozzam a boldogságában. Már csak két gombtulajdonos volt hátra, mikor a csoportvezetőhöz léptem.

- Hol van a mosdó? - kérdeztem.

- Kint lesz rengeteg, már csak pár perc, a kijárat előtt majd még csinálhatnak pár képet, és már...

- Addig nem bírom ki. - Tettem a kezem óvón az alhasamra. Ezt még fiatalkoromban tanultam: ha a dohányboltban idegen nyelven szóltam, nem kértek személyit, az éttermekben pedig babára kellett hivatkozni, ha nem akartak beengedni egy potyapisire.

- Van egy a terem közepén - kapkodta a kobold. Otthagytam a csoportot, és elindultam visszafelé a sorok között. Megálltam az S jelűnél, megkerestem a gombot, amit nemrégén hagytunk el, és elővettem a szigszalagot.

- Mit csinálsz? - kérdezte Mira, aki jött utánam. Két tény volt a világon, amire leendő utódaim életét is feltettem volna: egy kobold sem visel fénylő, műszálás inget, és Seibert Amira követni fog, ha elindulok a végére. - Ezt nem szabad! - suttogta. Sok tanárunk mondta Mirának, hogy ne hagyja, hogy magammal rántsam, mégsem tiltakozott különösebben egyik ötletem ellen sem. Most is csak csendben remegett, egy *nyugi, jólesszel* el tudtam hallgattatni, míg beragasztottam a gombját. A lámpa felvillant, és úgy is maradt.

Megfogtam Mira kezét, és visszaindultunk a csoporthoz.

A kijáratig együtt maradtunk, a tenyere izzadt, míg el nem hagytuk a gyárat. Még a fotófal előtt sem tudott őszintén mosolyogni, pedig miközben a gyár felé autóztunk, másról sem beszélt, csak arról, hogy szeretné egy jó képpel kipoztolni ezt a csodás eseményt. Nem szóltam hozzá, ő meg egyre azt hajtogatta, hogy nem lett volna szabad ilyet csinálnunk. Mira szélvédőjén egy szelvényt hagytak, mely ajándék pizzára jogosít egy új vendéglőben, a szájfénye pedig, amit több napja keresett, ott feküdt az ülés és a támla között. Míg én a kesztyűtartóban matattam, felhívta a férjét, aki elmesélte, hogy talált valakit, aki vigyáz a gyerekekre, így az este csak az övék. Alig adta rá a gyűjtást az autóra, megjelent két biztonsági őr, és udvariasan felkértek minket, hogy menjünk vissza a gyárba.

Egy eddig nem látott, apró szobába kísértek, ahol már várt ránk kobold vezetőnk és egy öltönyös férfi.

- Hölgyem, meg tudja ezt magyarázni? - emelte fel a letépett ezüstszürke szalagot az öltönyös. Mira remegni kezdett, és rám nézett.

- Hölgyem, önhöz beszélek! - szólt egyenesen Mirához.

- Én... - makogta - ...én nem csináltam semmit.

- Talán a barátnője ragasztotta be a maga szerencsegombját? Mert akkor tartsa meg, igazi barát - ironizált a férfi. Mira hol a férfira, hol rám nézett.

- Mi nem csináltunk semmit - szólt határozottabban, a férfi valószínűleg megerősítette benne a gondolatot, hogy jó barát vagyok. Az öltönyös és a jelmezes csendben maradt.

- Igen, nézzék csak meg a felvételeket, nyilván vannak itt kamerák! - tettem hozzá.

- Azt hittem, most cserélik őket - mondta Mira. A középiskolában ő szólt mindig a tanároknak, hogy volt házi feladat. Ha belegondoltam, igazán erős volt a köztünk lévő kapocs, hiszen úgy ismertem, mint a tenyeremet.

- A látogatók orrára kötötte, hogy a kamerarendszer meghibásodott? - fordult most a férfi a koboldjelmezes alak felé, aki még Miránál is jobban veritékezett. Úgy festett, új állás után kell néznie.

- Lehet, hogy volt egy ilyen elejtett félmondatom, de nem emlékszem, hogy ilyen konkrétan kimondtam volna.

Mira megint rám nézett. Az igazság bajnoka megerősítést várt.

- Nos, én nem emlékszem ilyesmire - gondolkodtam hangosan -, de ha jól értem, nincs bizonyítékuk.

- Akkor is, hölgyem, a barátnője itt marad, míg a rendőrség meg nem érkezik és ki nem vizsgálja az ügyet. Bűncselekmény történt.

Mira megjijedt. Úgy, mint amikor nyolc éve a próbababa mögül nézte, ahogy elcsenek egy parfümöt, vagy amikor az egyik exem részegen az ajtaján dörömbölt, miközben a nevemet kiabálta és hogy meg fog ölni.

- Ő volt - mutatott rám szomorúan.

Talán életében először állt ki magáért.

- Nem én voltam, Mira - mondtam. - Hogy kenheted rám? Nem is az én gombom volt - szipogtam.

Sok dolgot tanultunk egymástól. Én megmutattam neki, hogyan lehet jogviszony-igazolást hamisítani az utazási kedvezményhez. Ő pedig számos helyzetben bizonyította, hogy annak van igaza, aki először elsírja magát.

Az öltönyösnek egyszerre kellett nyomozónak és bírónak lennie, és gyorsan döntenie. Felszólította a koboldot, hogy távozzon, Mirát és engem pedig megkért, hogy foglaljunk helyet, míg a rendőrség megérkezik. Így ültünk hosszú-hosszú évekkel ezelőtt a kuliigazgató irodájában is, miután éjszaka telehánytam a tanári vécét. Akkor mindkettőnk eltanácsoltak, és én igazán boldog voltam, mert Mirának végre nem volt szerencséje.

Eszmélő, 2014
(32 x 44 cm, olaj, farost)